

Voorzitter, leden van de raad,

Zo vlak voor de Kerst – op de valreep van het nieuwe jaar – moet u uw kritische blik laten gaan over de beleidsregels die te maken hebben met de verschillende onderdelen van de Participatiewet, die op 1 januari 2015 in werking treedt. Deze wet, leuker kunnen wij het helaas niet maken, is in feite een grote bezuiniging op de sociale zekerheid met alle gevolgen voor de betrokkenen van dien. Geld staat centraal in deze maatschappij; zelfs het Woord van het Jaar heeft te maken met vermogen: 'dagobertducktaks' is verkozen tot dat woord en illustreert a la Piketty de vermogensongelijkheid in Nederland.

Deze tijd van het jaar is bij uitstek geschikt voor bezinning – bezinning op wat is geweest en op wat komen gaat. Dat doet de Cliëntenraad dan ook. Herhaaldelijk hebben wij de afgelopen twee jaar gevraagd en ongevraagd geadviseerd over specifieke onderdelen van de sociale wetgeving. Wij hebben u geadviseerd over de bescherming van de privacy van de burgers nu de gemeente meer verantwoordelijkheden krijgt in het sociale domein. Recentelijk heeft het College Bescherming Persoonsgegevens aangegeven dat de gemeenten de bescherming van de privacygevoelige informatie van en over burgers onvoldoende heeft geborgd, hetgeen zelfs staatssecretaris Klijnsma heeft erkend.

Ook de bejegening van uitkeringsgerechtigden hebben wij meerdere malen aangekaart bij het College. Ons bereiken te vaak nog berichten dat mensen alleen worden gewezen op hun plichten maar niet op hun rechten. Zo kan het dus gebeuren dat in deze gemeente 40% van de minimagelden niet bij de burgers terecht komt maar op de gemeentelijke plank blijft liggen. Daarnaast ontvangen wij nog steeds klachten over de bejegening van uitkeringsgerechtigden door medewerkers van de afdeling WIZ. Wij adviseren al vanaf het begin dat mensen het gesprek met de consulent voor eigen gebruik moeten opnemen om zo aan te kunnen tonen wat er werkelijk is gebeurd. Nu komt de Nationale ombudsman met eenzelfde advies, hetgeen aangeeft dat er in de praktijk nog te veel mis gaat en dat uitkeringsgerechtigden bij voorbaat te maken krijgen met een onjuiste beeldvorming en stigmatisering. Vergeet niet dat een uitkering een recht is, en geen gunst die door de gemeente wordt verleend. Een nette, vriendelijke en dus een normaal menselijke behandeling mag een 'cliënt' toch wel verwachten?

Verder hebben wij de afgelopen twee jaar hard gewerkt om ons de materie eigen te maken, adviezen te formuleren, contacten te leggen met andere organisaties, om als Cliëntenraad goed en onafhankelijk te kunnen werken. De eerste twee jaren kenmerkten zich door een moeizame relatie met niet alleen het College maar ook met het ambtenarenapparaat. We hebben altijd objectief, kritisch, analytisch, onafhankelijk, betrokken, bereidwillig en integer geprobeerd te werken, en zullen dat ook in de toekomst blijven doen. Niettemin heeft de Cliëntenraad een zeer gewaardeerd lid als gevolg van deze moeizame relatie verloren, hetgeen wij betreuren. Dit jaar was dan ook een jaar waarbij wij niet op volle sterkte hebben kunnen werken, maar inmiddels zijn wij weer voltallig. We hopen dat we in deze samenstelling de komende jaren verder kunnen werken

voor de minima in deze gemeente, want zij hebben geen stem en vaak ook geen kennis van wetten en verdragen of moed om mistanden aan de kaak te stellen. Als de tekenen ons niet bedriegen hebben we thans een meer coöperatief en toegankelijk ingestelde wethouder. Ook de nieuwe contactambtenaar lijkt uit het goede hout gesneden te zijn. We zijn er vooralsnog blij mee.

Ons is verweten dat onze adviezen te detaillistisch zouden zijn, waardoor onze adviezen aan kracht zouden inboeten. We herkennen ons niet in dat beeld, immers de uitkeringsgerechtigden krijgen te maken met die details en worden afgerekend op die details, dus details verdienen onze aandacht – ook vanuit juridisch oogpunt. In onze adviezen verwijzen wij namelijk steeds vaker naar de verplichtingen van de gemeente om te voldoen aan wettelijke en verdragsrechtelijke eisen ten aanzien van dat sociale beleid. Meningingen moeten in onze ogen omgezet worden in een algemene tendens die wordt getoetst aan de fundamentele uitgangspunten van deze democratie: namelijk het recht. Daar zijn rechten én plichten voor zowel overheid als burgers geformuleerd en is vastgelegd waaraan men zich dient te houden.

“Wat u niet wilt wat u geschiedt doe dat ook een ander niet” is een bekend verondersteld spreekwoord. Deze tijd van het jaar nodigt ook uit tot empathie, tot mededogen met de behoeftige burgers. Minima hebben het door de jaren zwaarder gekregen: de hoogte van de uitkering houdt niet de inflatie bij, aanvullende inkomensregelingen worden afgeschaft, kosten voor de basale levensbehoeften stijgen en de toeslagen dalen. Er wordt wel en veel bezuinigd aan de onderkant: de maximale duur van de WW wordt verder beperkt en de kindregelingen voor de eenoudergezinnen wordt ook beperkt, wat al gauw zo’n € 200 per jaar scheelt; en dat is veel op een maandinkomen van ongeveer € 900.

Deze tijd van het jaar gaat ook over eerlijkheid en rechtvaardigheid. De Cliëntenraad heeft ook al gewaarschuwd voor de ongewenste effecten van de Fraudewet waar onschuldige burgers worden gestraft voor iets wat per ongeluk is misgegaan. De Nationale ombudsman heeft hierover ook een zeer kritisch rapport geschreven en wij hopen dat de gemeente hiermee rekening gaat houden en haar beleid aanpast en beter maatwerk levert. Het UWV legt al geen boetes meer op. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Deze tijd van het jaar gaat ook over hoop. Dat betekent in onze ogen dat minima krijgen waar zij recht op hebben, en dat zij met fatsoen worden behandeld. Ook hopen wij dat u als gemeente het goede voorbeeld geeft en mensen met een uitkering voorrang geeft als u betaalde banen te ‘vergeven’ heeft. Want, daar zijn wij het over eens: betaald maar vooral passend werk leidt tot gezonde en tevreden burgers en een maatschappij waar als vanzelfsprekend wordt geparticipeerd. Niettemin vraagt u aan ons nog een kritische analyse. U heeft kunnen lezen wat wij over de beleidsregels adviseren, nu is aan u de taak om hier iets mee te doen. Daarvoor bent u gekozen en daar wordt u op afgerekend door de kiezers. Wij wensen u veel wijsheid en moed toe bij het beoordelen van de beleidsregels. Uiteraard wens ik u en de uwen fijne feestdagen toe en een gelukkig en rechtvaardig 2015, ontdaan van angst.

In afwachting van de barbaren

- Waar wachten wij op, bijeengekomen op de agora?

Op de barbaren die vandaag komen.

- Waarom wordt in de Senaat niets gedaan?
Zitten de Senatoren daar zonder wetten te maken?

Omdat de barbaren vandaag zullen komen.

Waarom zouden de Senatoren dan nog wetgeven?

Dat zullen de barbaren doen wanneer ze zijn gekomen.

- Waarom is onze keizer zo vroeg opgestaan
en zit hij bij de grootste poort van de stad
plechtig op zijn troon, de kroon op 't hoofd?

Omdat de barbaren vandaag zullen komen.

De keizer wacht om hun aanvoerder te ontvangen

en houdt zelfs een oorkonde klaar

die hij hem geven wil. Daarop schreef hij

veel titels, erenamen voor hem neer.

- Waarom verschenen onze twee consuls vandaag
en de praetoren in hun rode, geborduurde toga's;
waarom dragen ze armbanden met al die amethisten
en ringen met prachtige, vonkende smaragden;
waarom torsen ze vandaag kostbare staven

met zilver en goud fraai geciseleerd?

Omdat de barbaren vandaag zullen komen
en zulke dingen verblinden de barbaren.

- Waarom komen ook niet als altijd de waardige retoren
om redevoeringen te houden, om het hunne te zeggen?

Omdat de barbaren vandaag zullen komen,
hun mishaagt woordomhaal, welsprekendheid.

- Waarom begint er nu opeens die onrust
en die verwarring (Wat werden de gezichten ernstig).
Waarom lopen snel straten en pleinen leeg,
en keert ieder naar huis, verzonken in gedachten?

Omdat de nacht viel en de barbaren niet kwamen.
Enkele lieden, net binnen uit de grensstreek,
zeiden dat er geen barbaren meer zijn.

Wat moet er nu van ons worden, zonder barbaren.
Die mensen waren tenminste een oplossing.

(c) K.P. Kavafis, uit: *Gedichten*, in de vertaling van Hans Warren en Mario Molegraaf, Bert Bakker, 1986